

Фото: Срђан Хајстер

Командант РВ и ПВО
генерал-мајор Душко Жарковић

САМО ЈЕ НЕБО ГРАНИЦА

Улагања у савремене системе наоружања, објекте инфраструктуре, али и повећање стандарда припадника РВ и ПВО знатно су утицали на подизање нивоа оперативне способности вида. Данас са сигурношћу можемо рећи да је подигнут ниво способности за контролу и заштиту суверенитета ваздушног простора Републике Србије, подршку копненим и специјалним снагама у извођењу здружених операција, извиђање из ваздуха техничким средствима, као и за пружање подршке цивилним властима у супротстављању невојним претњама безбедности. Обилазећи јединице у прилици сам да видим задовољство људи, од команданта до последњег војника у строју.

Пише Драгана МАРКОВИЋ

Много тога је у претходној календарској години издвојило РВ и ПВО. Велика улагања у наоружање и војну опрему, инфраструктуру, обуку, стандард... Вежба „Садејство 2020” била је и прави приказ резултата тог улагања. Са командантом генерал-мајором Душком Жарковићем разговарамо о сумирању резултата поводом Дана Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране, који је обележен 24. децембра, на дан када је 1912. године формирана Ваздухопловна команда у Нишу.

– Дан Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране је на самом крају календарске године, када се иначе сумирају резултати остварени током године и израђују планови за наредну годину. У претходном периоду кључне активности РВ и ПВО биле су пре свега усмерене на наставак опремања савременим средствима наоружања и војне опреме, модернизацију и ремонт перспективних средстава и обуку команди и јединица усмерену на извршавање наменских задатака.

Почетком 2020. године РВ и ПВО је опремљен најсавременијим артиљеријско-ракетним системом за противваздухопловну одбрану „панцир-С1”, а половином године даљински пилотираним ваздухопловима СН-92.

Настављена је модернизација авиона „орао” и ракетног система ПВО „куб”, а почела је и трећа фаза пројекта авиона МиГ-29 која обухвата модернизацију авиона и набавку савремених убојних средстава. Ремонт ваздухоплова и ракетних система подигнут је ниво њихове доступности за оперативну употребу у јединицама.

Обука појединаца и јединица била је интензивна током целе године, без обзира на отежавајуће околности проузроковане вирусом COVID-19. Завршена је преобука за употребу и одржавање нововедених средстава наоружања и војне опреме, као и борбена обука појединаца, послуга и посада. Достигнути степен обучености за извршење наменских задатака приказан је на вежби „Садејство 2020”.

Урађено је заиста много, зато користим и ову прилику да одам признање свим припадницима вида на улоге-

ном труду и залагању да се сви постављени задаци реализују у потпуности.

Несумњиво је да је то била година великог улагања у РВ и ПВО. Колико су улагања у претходном периоду утицала на оперативну способност овог вида Војске Србије?

– Улагања у савремене системе наоружања, објекте инфраструктуре, али и повећање стандарда припадника РВ и ПВО знатно су утицали на подизање нивоа оперативне способности вида.

Данас са сигурношћу можемо рећи да је подигнут ниво способности за контролу и заштиту суверенитета ваздушног простора Републике Србије, подршку копненим и специјалним снагама у извођењу здружених операција, извиђање из ваздуха техничким средствима, као и за пружање подршке цивилним властима у супротстављању невојним претњама безбедности.

Улагањем у инфраструктуру знатно су побољшани услови за смештај и одржавање технике, организацију и безбедност летења, као и живот и рад људи.

Све ово је, уз подизање стандарда припадника РВ и ПВО, битно утицало на морал појединаца и јединица. Обилазећи јединице у прилици сам да видим задовољство људи, од команданта до последњег војника у строју.

Увођењем у наоружање хеликоптера Ми-17, Ми-35, Н-145М и авиона МиГ-29 повећана је наша ваздухопловна флота. Сада на завршној години школовања обучавамо и пилоте транспортних хеликоптера Ми-17. Како тече преобука пилота за новоуведене летелице и обука кадега завршне године Војне академије на хеликоптерима?

– Процес опремања обухватао је преобуку летачког и техничког састава за експлоатацију и одржавање нових ваздухоплова. Током 2019. завршена је преобука летачког и техничког састава у земљама испоручиоцима ваздухоплова, а током 2020. и борбена обука у Републици Србији. У последњем кварталу кренули смо са техничким учionicама управо с циљем наставка преобуке за новонабављене хеликоптере током 2021. године.

Од 2019. године завршна година пилота хеликоптера на Војној академији први пут реализује обуку на хеликоптерима Ми-17. Сагледавајући потребе летачких јединица, као и некадашња искуства у обуци пилота хеликоптера, овакву одлуку донели смо заједно са Војном академијом. На тај начин чувамо ресурсе борбених хеликоптера, обезбеђујемо услове за летачку обуку пилота у борбеној ескадри и избегавамо преобуку новопроизведених потпорника. За сада обука тече плански, а сигурни смо, узевши у обзир искуство наставничког кадра и доступност хеликоптера, да ће бити у потпуности реализована.

Са већим бројем расположивих ваздухоплова претпостављамо и да је повећан број сати налета пилота у односу на године иза нас.

– Већа расположивост ваздухоплова утицала је на квантитет али и квалитет летачке обуке. Повећан је број часова налета пилота, али је истовремено знатно унапређена оспособљеност за пресретање циљева у ваздушном простору, гађање, ракетирање и бомбардовање земаљских циљева, извиђање из ваздуха, превожње ваздушним путем и извођење ваздушног десанта.

Расположивост ваздухоплова истовремено је утицала и на подизање нивоа интеграције обуке на нивоу РВ и ПВО, али и Војске Србије у целини. Већим налетом авијације обезбеђени су услови за увежбавање јединица Ваздушног осматрања, јављања и навођења у откривању циљева и навођењу ловачке авијације, ракетних јединица за противваздухопловна дејства за праћење и фиктивно дејство по циљевима у ваздушном простору, као и копнених и специјалних снага у извођењу здружених операција.

МНОГА ПРИКАЗАНА САВРЕМЕНА СРЕДСТВА НА ВЕЖБИ „САДЕЈСТВО 2020“ ПРОИЗВОД СУ ДОМАЋЕ ОДБРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ И НАШИХ СТРУЧЊАКА. МИ СМО И ДАНАС ЈЕДНА ОД РЕТКИХ ЗЕМАЉА У СВЕТУ КОЈА СЕ МОЖЕ ПОХВАЛИТИ ДА ПРОИЗВОДИ СОПСТВЕНИ ВАЗДУХОПЛОВ.

Преобука пилота за нове ваздухоплове одвијала се у иностранству. Да ли се обука наставља на тај начин или даљу обуку преузимају они који су је већ прошли и реализују је код нас?

– Као што сам већ истакао, део летачког и техничког састава, део људства за ПВО системе, завршио је преобуку у иностранству пре испоруке ваздухоплова и артиљеријско-ракетних система у Републику Србију. Ово је нормалан след догађаја, јер морате имати оспособљено људ-

ство које ће прихватити нова средства и обезбедити њихово увођење у оперативну употребу у што краћем временском периоду.

У избору пилота за преобуку водили смо рачуна да један део њих има звање наставника летења, управо због обезбеђења услова за наставак преобуке у нашој земљи. Тежиште летачке обуке на новоуведеним ваздухопловима у току 2020. године било је на потпуном прихватању ваздухоплова и подизању нивоа оспособљености пилота који су завршили преобуку у иностранству. У току 2021. године тежиште летачке обуке за ове ваздухоплове биће између осталог и на преобуци нових пилота.

Обученост у гађању, ракетирању и бомбардовању широком палетом убојних средства приказана је током здружене вежбе „Садејство 2020.“ Дуг је период иза нас у коме у овом обиму нисмо имали прилике да видимо дејства наших ваздухоплова. Имајући то у виду, колико је била значајна ова вежба и да ли ће се и убудуће наставити таква пракса?

– То је свакако била најзначајнија и највећа вежба по обиму и ангажованим снагама за РВ и ПВО још од времена ЈНА. Да би се постигли резултати приказани на здруженој вежби „Садејство 2020“, морао се у потпуности ре-

лизовати програм обуке који се на крају крунише бојевим гађањем.

Обезбеђењем резервних делова, погонских и убојних средстава од Генералштаба Војске Србије и Министарства одбране створени су сви предуслови за успешну реализацију обуке и припрему за вежбу, а сама вежба била је одлична прилика да се прикаже достигнути ниво оспособљености јединица за извршење наменских задатака.

Поред тога на вежби су приказани одлична координација и садејство РВ и ПВО, КоВ-а и специјалних снага у извођењу здружених операција. Наравно да ће се са извођењем оваквих и сличних вежби наставити и у наредном периоду, вероватно не увек уз учешће овако бројних снага.

Какво је било то искуство заједничког дејства РВ и ПВО, КоВ и специјалних јединица ВС?

– Здружену вежбу „Садејство 2020” највише државно и војно руководство оценило је највећом оценом. Садејство снага РВ и ПВО, КоВ и специјалних јединица било је на изузетно високом нивоу. Све време, током увежбавања на привременом полигону „Пештер”, као и на самој вежби, функционисали смо као одлично уигран тим.

Податак да је на вежби укупно учествовало око 2.800 људи, да је на полигону непрекидно било ангажовано више од 1.300 припадника Војске Србије, да је на вежби учествовало 43 ваздухоплова, 140 борбених средстава, 300 неборбених средстава, да је утрошено више од 150 тона убојних средстава, а да нисмо имали ниједан догађај повређивања људства или оштећења технике, сам по себи све говори.

Знамо да је одржавање новонабављених али и постојећих средстава и система сложено, да захтева потпуно материјално обезбеђење и оспособљене људе. Да ли је и по овом питању било помака током 2020. године?

– Изградњом објекта за смештај и одржавање средстава, обезбеђењем потребног сета резервних делова знатно су побољшани услови за одржавање кључних средстава и система. Новонабављена средства су још увек у гарантном периоду тако да нам то умногоме поједностављује одржавање. Избором квалитетног ваздухопловно-техничког кадра за преобуку обезбедили смо да ти људи у потпуности овладају знањима потребним за одржавање нових система.

Школовањем кадра у Средњој стручној војној школи, упућивањем професионалних војника на основни курс за подофицире, а у наредном периоду и пријемом у професионалну војну службу лица из цивилства након завршеног курса за подофицире, настојимо да обезбедимо потребан кадар пре свега ваздухопловно-техничке и техничке специјалности. Људи су увек били најзначајнији ресурс, а данас у ери високе технологије морате имати образован и стручан кадар да бисте ишли у корак с временом и обезбедили предуслов за одржавање савремених средстава и опреме.

После 21 годину реконструисана је светлосна сигнализација на Војном аеродрому „Пуковник пилот Милен-

ко Павловић” на Батајници. Изграђени су и нови хангари... Шта је следеће?

–Током НАТО агресије 1999. године објекти РВ и ПВО су били најчешћа мета напада, тако да су уништене или оштећене маневарске површине на аеродромима, хангари за смештај и одржавање ваздухоплова, радарских и ракетних средстава, складишта убојних средстава и горива, као и остали објекти од значаја за живот и рад јединица.

Током 2019. године завршен је хангар у Нишу, хангари у Јакову, реконструисана је полетно-слетна стаза и изграђен систем светлосног обележавања у Краљеву, а 2020. реконструисан је систем светлосног обележавања у Батајници, а настављени су и радови на изградњи надстрешнице за дежурну пару. У наредном периоду очекујемо завршетак те надстрешнице, реконструкцију спољње водоводне мреже у Батајници и почетак изградње хангара за смештај ваздухоплова у Батајници и Краљеву, али и реконструкцију дела радарских положаја.

У претходном периоду РВ и ПВО је опремљено и даљински пилотираним ваздухопловима. Њихова убојитост приказана је недавно на полигону Никинци. Да ли је то јасан сигнал и опредељење РВ и ПВО да се значајно развија и у овом правцу?

– Искуства из најновијих сукоба у Сирији, Либији, а пре свега у Нагорно-Карабаху показала су масовну употребу даљински пилотираних ваздухоплова, а у овом последњем, усудио бих се рећи, и пресудну улогу. У будућим сукобима даљински пилотирани ваздухоплови имаће све значајнију и масовнију употребу. Страна која буде имала превагу у овом сегменту, свакако ће имати веће шансе за успех.

Опремање РВ и ПВО даљински пилотираним ваздухопловима је значајан искорак у борбеном, али и техничко-технолошком смислу. Извиђање из ваздушног простора техничким средствима, пренос слике у реалном времену, коректура артиљеријске ватре и на крају дејство по циљевима на земљи вођеним убојним средствима знатно су допринели подизању оперативне способности. Направили смо први корак у будућност и сигурно је да се нећемо на њему зауставити.

За безбедно небо треба имати савремене летелице и савремене радарске и ПВО системе. Набавком „панцира” ми смо се издвојили у региону. Да ли смо свим поменутиим набавкама заокружили тај сегмент? Да ли можемо да кажемо да је наше небо сада безбедније?

– Опремањем и модернизацијом авиона МиГ-29, опремањем ЗД радарима великог домета и „панциром”, као и модернизацијом „куб-а” знатно је подигнута способност контроле и заштите суверенитета ваздушног простора Републике Србије. Не задовољавамо се тренутним стањем, иако је оно неупоредиво боље у односу на претходни период. Реализацијом планова и достизањем задатих циљева ова способност ће у наредном периоду бити подигнута на још виши ниво.

ИСКУСТВА ИЗ НАЈНОВИЈИХ СУКОБА У СИРИЈИ, ЛИБИЈИ, А ПРЕ СВЕГА У НАГОРНО-КАРАБАХУ, ПОКАЗАЛА СУ МАСОВНУ УПОТРЕБУ ДАЉИНСКИ ПИЛОТИРАНИХ ВАЗДУХОПЛОВА, А У ОВОМ ПОСЛЕДЊЕМ, УСУДИО БИХ СЕ РЕЋИ, И ПРЕСУДНУ УЛОГУ. У БУДУЋИМ СУКОБИМА ДАЉИНСКИ ПИЛОТИРАНИ ВАЗДУХОПЛОВИ ИМАЋЕ СВЕ ЗНАЧАЈНИЈУ И МАСОВНИЈУ УПОТРЕБУ. СТРАНА КОЈА БУДЕ ИМАЛА ПРЕВАГУ У ОВОМ СЕГМЕНТУ, СВАКАКО ЋЕ ИМАТИ ВЕЋЕ ШАНСЕ ЗА УСПЕХ. ОПРЕМАЊЕ РВ И ПВО ДАЉИНСКИ ПИЛОТИРАНИМ ВАЗДУХОПЛОВИМА ЈЕ ЗНАЧАЈАН ИСКОРАК У БОРБЕНОМ, АЛИ И ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКОМ СМISЛУ. НАПРАВИЛИ СМО ПРВИ КОРАК У БУДУЋНОСТ И СИГУРНО ЈЕ ДА СЕ НЕЋЕМО НА ЊЕМУ ЗАУСТАВИТИ.

Опремањем савременим системима и модернизацијом перспективних средстава унапредићемо просторне, маневарске и ватрене способности јединица ПВО за брзу и ефикасни реакцију на претње у и из ваздушног простора.

Усавршавање технике је, свакако, логичан цивилизацијски ход. Где је човек у свему томе?

– Најновија техника захтева потпуно технички и информатички оспособљено људство. Оцене које су наши припадници добили на преобуци за нове системе од иностраних стручњака дају нам за право да констатујемо да припадници РВ и ПВО иду у корак са савременим трендовима.

Многа приказана савремена средства на вежби „Садејство 2020” производ су домаће одбрамбене индустрије и наших стручњака. Ми смо и данас једна од ретких земаља у свету која се може похвалити да производи сопствени ваздухоплов. Ово нам говори да имамо кадаровски потенцијал.

Знања стечена на Војној академији, усавршавање у јединицама и институцијама ван Војске Србије обезбеђују услове за успешну употребу и одржавање савремених средстава и система наоружања. Вид РВ и ПВО је у свим армијама света високотехнолошки. Имамо квалитетне људе, а кроз разне облике школовања и усавршавања у земљи и иностранству оспособљаваћемо и убудуће наше припаднике и обезбедити им услове да у потпуности прате савремена техничко-технолошка достигнућа.

Шта данас можемо рећи о стандарду припадника РВ и ПВО?

– Све што је урађено по питању стандарда припадника Војске Србије односило се, наравно, и на припаднике РВ и ПВО. Увек се поставља питање да ли је могуће више, имајући у виду специфичност посла. Припадници РВ и ПВО увек су делили судбину нашег народа, а то ћемо и убудуће чинити.

Читав свет суочава се са пандемијом вируса корона, велики удео у спречавању ширења заразе дала је и Војска Србије. Каква је тренутна ситуација са вирусом корона у РВ и ПВО?

– Од марта месеца наш стални задатак је спречавања ширења вируса COVID-19 у командама и јединицама РВ и ПВО. Имали смо појединце инфициране вирусом, али

управо захваљујући предузетим мерама нисмо имали масовне појаве заражавања.

Делом снага пружили смо подршку цивилним структурама власти у борби против пандемије, извршавали смо редовне задатке, али и обезбедили услове за борбену обуку наших припадника на хеликоптерима Ми-35, обуку кадета Војне академије, пријем артиљеријско-ракетног система „панцир”, припрему и извођење здружене вежбе „Садејство 2020”.

Бити војни пилот је свакако жеља многих младих људи. Какве особине су неопходне да би се тај сан остварио?

– Да би неко постао војни пилот, прво мора да има најмање врлодобар успех у средњој школи, мора поседовати адекватне психофизичке способности и испуњавати врло строг здравствени критеријум. Уколико све ово поседује и прође прегледе, на крају га очекује селективно летење, последњи филтер где се цене психофизичке и моторичке способности кандидата. Савремена истраживања показују да само три до пет процената светске популације поседује способност неопходну за војног пилота. Али оно најважније, што мора да има сваки кандидат за пилота, јесте љубав према летењу, односно љубав према авијацији.

Ратно ваздухопловство и противваздухопловну одбрану чини и низ других специјалиста различитих профила. Нова техника у РВ и ПВО захтеваће и нове, младе стручњаке различитих категорија са неким новим знањима и вештинама. Колико је позив официра у јединицама РВ и ПВО данас атрактиван и како се РВ и ПВО односи у комуникацији са младим људима који треба да ступе у његове редове?

– Мислим да постоји простор за унапређивање наше комуникације у представљању младим људима читавог низа предности које са собом носи војни позив. Нашу пажњу морамо усмерити на младог човека који углавном користи савремена средства комуникације, који жели атрактивне и модерне садржаје, у складу с временом у коме живимо.

Моја порука младим људима је: Уколико желите да радите на најсавременијим средствима, желите да се непрекидно усавршавате у земљи и иностранству, да размењујете искуства са припадницима других оружаних снага, да изградите себе као личност, определите се за војни позив и постаните припадник Војске Србије. |